

TOIMINNALLINEN TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA 2025—2026 - HATANPÄÄN KOULU

Sisällysluettelo

1. Yleiset tavoitteet
2. Selvitys
3. Kehittämistoimet, toteutus ja seuranta

1. Yleiset tavoitteet

Koulutuksen järjestäjä vastaa, että oppilaitokset laativat toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman. Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta
- tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi
- arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Yhdenvertaisuuslain mukaan:

- koulutuksen järjestäjän on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan
- ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi.

Tampereen perusopetuksen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma perustuu kaupungin vuoden 2023 alussa julkaistuun, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolakeihin pohjautuvaan toiminnalliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan:

[Tampereen kaupungin toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma](#)

Suunnitelmaa tehdessä voidaan käyttää OPH:n

[Sanoista tekoihin-opasta](#)

.

1.1. Koulukohtainen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Tämän suunnitelman tavoitteena on tukea opetushenkilöstöä oppilaiden rakentavassa vastuuttamisessa ja osallistamisessa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Oppilaita ohjataan käyttäytymään ja kohtaamaan kouluyhteisönsä jäsenet kaikkia kunnioittavasti. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat koko kouluyhteisön yhteinen asia. Suunnitelman avulla halutaan luoda fyysisesti ja sosiaalisesti turvallinen ja hyväksyvä oppimis- ja opetusympäristö, jossa lähtökohtana ovat syrjimättömyys, kohteliaisuus ja huomaavaisuus.

Sekä yhdenvertaisuus-, että tasa-arvolakien tarkoitus on turvata kaikkien oikeus olla oma itsensä ja poistaa syrjinnästä johtuvaa eriarvoisuutta.

[Yhdenvertaisuuslaki](#)

[Tasa-arvolaki](#)

Kummastakin laista nousevat syrjintäperusteet ovat:

- sukupuoli ja sukupuoli-identiteetti
- ikä
- alkuperä, kansalaisuus
- kieli
- uskonto, vakaumus
- mielipide
- poliittinen toiminta, ammattiyhdistystoiminta
- perhesuhteet, varallisuus
- terveydentila
- vammaisuus
- seksuaalinen suuntautuminen
- muu henkilöön liittyvä syy mm. kehon koko, pukeutuminen, nepsy-oppilaat

1.2. Oppilaiden ja henkilökunnan osallistaminen

Kaupunkitasoiset tavoitteet:

- Oppilaat osallistuvat aktiivisesti koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön.
- Henkilökunta osallistuu ja kouluttautuu koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön.
- Koulun henkilöstö pohtii omia arvoja ja asenteitaan suhteessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslain syrjintäperusteisiin. Tähän liittyen henkilöstö voi suorittaa Lasten oikeuksien verkkokoulutuksen (60-90min):

[Lapsen oikeudet](#)

1.3. Pedagoginen toiminta

Kaupunkitasoiset tavoitteet:

- Opetuskäytännöt kannustavat oppilaita normitietoiseen ajatteluun sekä toimimaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.
- Kaikkien luokka-asteiden oppiaineiden opetussisällöt edistävät läpileikkaavasti tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.
- Opetus ja oppimisen tuki toteutetaan tasapuolisesti.
- Arviointi on oikeudenmukaista.
- Oppilasvalinnoissa noudatetaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusperiaatetta.

1.4. Vuorovaikutus ja viestintä

Kaupunkitasoiset tavoitteet:

- Koulussa opiskelevien tai työskentelevien tulee kohdella toisiaan kunnioittavasti ja tasavertaisesti.
- Oppilaat ja henkilökunta saavat käyttää itse toivottua nimeä (kutsuma- tai lempinimeä) ja tulla kohdatuksi itse ilmoitetun sukupuoli-identiteetin mukaisesti.
- Koulun verkkosivut ja muu viestintä on kaikkien saavutettavissa, ja siinä kiinnitetään huomiota monipuoliseen ja ei-stereotyyppiseen ilmaisuun. Myös selkokieliäyteen kiinnitetään huomiota.
- Käännätetään tarpeen mukaan tietoa palveluista englannin kielelle sekä suurimmille kieliryhmille.
- Koululla on järjestelmiä ja tukitoimia, joilla varmistetaan, että oppilas ja huoltajat voivat kommunikoida ja antaa palautetta huolimatta kielitaidosta tai kulttuuritaustasta.

1.5. Turvallisemman tilan periaatteet

Kaupunkitasoiset tavoitteet:

- *Opettajat/luokanohjaajat laativat luokkakohtaisesti Turvallisemman tilan periaatteet oppilaiden kanssa. Turvallisemman tilan Word-pohja ja kaupungin yleiset ohjeet löytyvät kaupungin verkkosivuilta:*

[Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus \[Tampereen kaupunki\]](#)

- *Oppilaat tuntevat Someturvan ja osaavat käyttää sitä.*

- Koulusta on luotu oppimis- ja opetusympäristö, jossa toteutuvat tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua opetukseen. Koulun fyysinen ja sosiaalinen ympäristö on turvallinen ja syrjimätön sekä oppilaan että henkilökunnan itsemäärittelyä kunnioittava (myös mm. WC:t ja pukeutumistilat, ryhmäjaot, liikuntatunnit).

Kaupunkitasoiset tavoitteet:

- Opettajat/luokanohjaajat laativat luokkakohtaisesti Turvallisemman tilan periaatteet oppilaiden kanssa. Turvallisemman tilan Word-pohja ja kaupungin yleiset ohjeet löytyvät täältä:

[Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus \[Tampereen kaupunki - Organisaatio\]](#)

- Oppilaat tuntevat Someturvan ja osaavat käyttää sitä.

- Koulusta on luotu oppimis- ja opetusympäristö, jossa toteutuvat tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua opetukseen. Koulun fyysinen ja sosiaalinen ympäristö on turvallinen ja syrjimätön sekä oppilaan että henkilökunnan itsemäärittelyä kunnioittava (myös mm. WC:t ja pukeutumistilat, ryhmäjaot, liikuntatunnit).

YK: MOK-viikolla luokat käyvät läpi kaupungin turvallisemman tilan periaatteet ja muokkaavat tarpeen mukaan omalle luokalle sopiviksi

AK: Alakoulussa käydään luokittain turvallisimman tilan periaatteet ja otetaan huomioon luokkien sekä koulun toimintaperiaatteita laatiessa. Kaikki saavat olla omia itsejään. Kaikkia kuunnellaan sekä kunnioitetaan. Kenenkään rajoja ei ylitetä. Virheitä tehdessä opitaan niistä. Kaikki ovat vastuussa hyvästä ilmapiiristä. Aikuiset näyttävät esimerkkiä.

1.6. Rasismin ja syrjinnän vastainen työ

Tampereella toimii rasisminvastaisten toimenpiteiden työryhmä. Työryhmä suosittelee kouluille toimenpiteitä rasismin ja syrjinnän torjumiseksi.

[Toimenpide-ehdotukset kouluille](#)

YK: Rasisminvastaista viikkoa vietetään näkyvästi maaliskuussa, oppilaiden kokemaa syrjintää kartoitetaan vuosittain Miten meillä menee -kyselyssä ja kolmen vuoden välein tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskyselyssä. Jatkuvassa käytössä on myös digitaalinen Minulla on asiaa -kanava, jonne tulevat viestit menevät häirintäyhdyshenkilön käsiteltäväksi. Henkilöstöä koulutetaan rasisminvastaiseen työhön. Koulussamme ei suvaita lainkaan rasististen ilmausten, kuten n-sanan käyttämistä.

AK: Vastataan Miten meillä menee-kyselyyn. Rasisminvastainen viikko maaliskuussa. Arjessa puututaan matalalla kynnyksellä. Tärkeä aihe tehdään näkyväksi. Ennaltaehkäisevää työtä lukuvuoden aikana. Kuraattori pitää oppitunteja luokille, joiden tavoitteena on ehkäistä rasismia ja tukea yhdenvertaisuutta.

1.7. Koulun esteettömyystiedot

Koulut kirjaavat koulun esteettömyystiedot koulun kotisivuille.

2. Selvitys

Selvitys on tasa-arvolain vaatima suunnittelun ensimmäinen vaihe, jonka aikana selvitetään toimipaikan tasa-arvotilannetta. Selvitys toimii pohjana, kun mietitään koulun kehittämistarpeita. Selvityksessä voi käyttää apuna keskusteluja ja erilaisia havainnointimenetelmiä. Oppilaiden näkökulmien ja mielipiteiden kartoitus on selvitystyön pohjana.

2.1. Kyselyiden käyttäminen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön tukena

Suunnitelman pohjana käytetään aina nykytilan arviointia.

Nykytilan arviointiin on tulossa syksyllä 2025 uusi työkalu, jolla voidaan henkilöstön keskuudessa arvioida koulun tämänhetkistä tasa-arvotilannetta. Rehtori-Teamsista kannattaa tutustua Power BI-raporttiin Ajatuksia koulusta-kyselyn tuloksiin.

Selvityksen tekemisestä ja suunnittelun keinoista voi lukea lisää OPH:n

[Sanoista tekoihin](#)

-oppaasta.

Kouluterveyskysely ja yhdenvertaisuuskysely ovat pakollisia selvitystyön osia.

- Koulut voivat päättää itse yhdenvertaisuuskyselyn sisällöstä ja mallista. Apuna voi käyttää mallipohjaa (kopioi ja muokkaa omalle koululle sopivaksi):

[Mallipohja](#)

- OPH:n yhdenvertaisuusbingo oppilaiden kanssa toteutettavaksi ja henkilökuntakeskustelun pohjaksi:

[yhdenvertaisuusbingo](#)

- Pienille koululaisille kyselyn voi toteuttaa opettajaohjoisesti keskustellen esimerkiksi kuvapankkikuvien avulla. Tällöin opettaja/ohjaaja kirjaa keskustelusta syntyneet mielipiteet ja käsitykset.

[Maailmankoulun kuvapankkikuvat](#)

- THL:n kouluterveyskysely toteutetaan 4., 5., 8. ja 9. luokkien oppilaille. Koulut päättävät, miten niistä kerättyä tietoa käytetään apuna tämän suunnitelman laatimisessa.

Lisäksi on mahdollista käyttää Maailmankoulun tasa-arvokompssia.

[Tasa-arvokompssi](#)

Se on laaja tavoitteiden ja toimenpiteiden ideapankki ja materiaaliaineisto ja sisältää pitkän ja seikkaperäisen selvitysmallin.

2.2. Yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun nykytilanne

Suunnitelma perustuu kyselyyn tai muuhun koulussa tehtyyn kartoitukseen. Tässä osassa kuvataan, miten nykytilaa kartoitettiin ja mitkä ovat kartoituksen tulokset.

YK: Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely on tehty viimeksi keväällä 2023, seuraavan kerran kysely tehdään keväällä 2026. Kyselyyn vastanneista 8% oli kokenut itseensä kohdistuvaa loukkaavaa puhetta oppitunneilla ja 26% toiseen oppilaaseen tai aikuisen kohdistuvaa. 34% kertoi kuulleensa rasistista haukkumista/nimittelyä.

AK: KARVI-kysely 5lk-oppilaille sekä opettajille keväällä 2025.

Kouluissa toteutuneiden kyselyiden perusteella saadaan oppilaiden kokemuksia näkyväksi ja koulussa pystytään puuttumaan epäkohtiin.

Koulussamme toimii yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotiimi, jollaista monessa koulussa ei vielä ole. Myös Minulla on asiaa -kanava on saanut kiitosta. Kouluyhteisö on monikulttuurinen.

Kehittämistavoitteena on sitouttaa koko kouluyhteisö rasismiin ja syrjinnän vastaiseen työhön.

3. Kehittämistoimet, toteutus ja seuranta

Tehdyn selvityksen (nykytilan kartoitus) pohjalta tehdyn suunnitelman toteutumista seurataan säännöllisesti. Toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan lukuvuosittain/-kausittain osana lukuvuoden arviointia. Arvioinnin perusteella määritellään toimenpiteet seuraavalle lukuvuodelle/-kaudelle. Kolmen vuoden suunnitelman toteutumista arvioidaan lopuksi (tai tarvittaessa aikaisemmin) kokonaisuutena.

3.1. Kehittämistavoitteet ja toimenpiteet

Kartoituksen tulosten (kyselyt, tilastot) läpikäyminen ja jatkotoimenpiteistä sekä kehittämiskohteista sopiminen.
- Yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon edistämisessä havaitut koulun vahvuudet ja puutteet.

YK: Säännölliset kyselyt, huolikanava, teemapäivät ja -viikot, henkilöstön koulutus, matalan kynnyksen puuttuminen syrjintään

AK: Kyselyt, teemapäivät, henkilöstön koulutus, matalan kynnyksen puuttuminen rasistiseen puheeseen sekä toimintaan ja ennaltaehkäisevä työ arjessa.

3.2. Arviointi- ja seurantasuunnitelma

Suunnitelmasta on käytävä ilmi vastuunhenkilöt, sovittujen toimenpiteiden toteutusaikataulu ja suunnitelman voimassaoloaika. Suunnitelmaan kirjataan, miten oppilaat ja henkilöstö osallistetaan kehittämistoimenpiteitä valittaessa ja miten suunnitelmasta tiedotetaan. Seurannalle on sovittava mittarit ja tavat, joilla vaikuttavuutta arvioidaan sekä näille aikataulu.

Aihe	Sovitut asiat
Aikataulut	Tarkastellaan vuosittain, teetetään kysely kolmen vuoden välein. Seuraavaksi keväällä 2026
Vastuuhenkilöt	Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustiimi
Seurantasuunnitelma (mahdolliset mittarit, vastuut, tavat)	Säännölliset kyselyt
Oppilaiden osallistaminen	Turvallisemman tilan periaatteet luokittain, kyselyt
Tiedottaminen	OHR, henkilöstökokous, tasa-arvo ja yhdenvertaisuustiimi

3.3. Lukuvuosi- ja kokonaisarviointi

Väliarviointi lukuvuosisuunnitelman käsittelyn yhteydessä. Voimassaoloajan päätyttyä tehdään kokonaisarviointi, jossa tarkastellaan toimenpiteiden tuloksellisuutta:

- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön vaikuttavuus kokonaisuutena.

YK & AK: Olemme toteuttaneet toimenpiteitä suunnitelman mukaisesti. Kehitettävää on edelleen ja työ tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden eteen jatkuu.

3.4. Suunnitelman päivittäminen

Suunnitelma on voimassa enintään kolme vuotta. Sitä tarkastellaan henkilöstön kanssa vuosittain ja tehdään tarvittavat päivitykset. Tarvittaessa nykytilanne kartoitetaan uudelleen kolmea vuotta tiheämmin. Suunnitelmasta tiedotetaan oppilaita ja huoltajia.

Suunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon Perusopetuslain (1090/2024) ja Vammaispalvelulain (675/2023) muutokset.
2025-11-30

YK & AK: Prosessi käydään uudelleen syksyllä 2028, sitä ennen suunnitelmaa tarkastellaan vuosittain ja päivitetään tarvittaessa

3.5. Suunnitelman hyväksyminen

2025-11-30

Hyväksytty 30.11.2025

Mikko Hepo-oja, vs., rehtori